

O bytnosti Božej

17. novembra 2024 ✝ Cirkev

„Boh je duch“

(Jn 4,24)

Albrecht Dürer, *Adorácia Najsvätejšej Trojice*

zdroj: wikimedia commons, Google Art Project

Ani si nemyslíte, drahí moji veriaci, aké veľká námaha, kolkej deň a noc tvrdej práce stojí kňaza taká nedeľná kázeň! Zvlášť som uviazol s mojou dnešnou kázňou. Podľa katechizmu by som mal totižto dnes hovoriť o Bohu, mal by som vysvetliť bytnosť Boha. Lež práve tak som pochodil, ako Simonides, ten chýrny mudrc zo Syrakúz. Tohto tiež vyzval kráľ, aby mu povedal: Čo je Boh? Mudrc si pýtal najprv jeden deň na rozmyslenie, potom si prosil dva a napokon štyri dni.

Kráľ ho netrpezlivo okríkol, čo toľko otála s odpoveďou, či teda vie alebo nevie, čo je Boh? Mudrc pokorne odpovedal: „Čím ďalej som rozmýšľal o bytnosti Boha, tým nepochopiteľnejšou mi bola. To ti skôr môžem povedať, kráľu, čím nie je Boh, ako to, že čo on vlastne je.“

Pravdu mal tento mudrc. Smrteľný človek ešte nikdy nevidel Boha, akože by teda mohol porozprávať o jeho bytnosti? – Kto dlho hľadá do slnka, ten oslepne; tým viac ten, kto by chcel vyskúmať velebnosť Božiu. Ani serafíni nemôžu pochopiť Boha v jeho skutočnosti, vidia síce Boha z tváre do tváre, lež len natolko, nakolko ho môžu pochopiť.

Pokorne uznávam, že ani ja viac neviem povedať o Bohu, než nebeskí serafíni a pozemskí mudrci. Nič som, prach a popol som. Ty si všetko, dobrý Bože. Pred Tebou k modlitbe padám na kolená. Z Tvojej svätej milosti nech mi je dovolené toľko úctivo vyrozprávať o Tebe, kolko môj rozum zakúsil, kolko mi srdce našepkáva a kolko mi viera a vedomie dávajú.

Istý učenc sa raz pýtal sv. Antona pustovníka: Odkiaľ sa naučil tým rozličným vedám bez kníh, bez učiteľov tu na púšti? Sv. Anton mu odpovedal: mojou knihou je tento svet. Svet je jedna obrovská otvorená kniha, ktorá je celá zapísaná prstom Božím. Slnko, mesiac, hviezdy, to všetko sú písmená, ktoré nahlas oznamujú: Boh stvoril Nebo i zem, on stvoril i nás! Pohľad na tento stvorený veľký svet práve tak nás učí, že je Boh, ako po šľapajách v piesku poznám, či po ňom chodil človek alebo zviera.

Potom zakusujeme, že na svete každý tvor má svoj zákon, po jeseni nasleduje zima a po jari leto, a ešte nikdy sa nestalo naopak. Nuž a kto učil lastovičku budovať hniezdo, alebo kto učil včeličku skladať tie podivné bunky v pláste? Kto dal zemi úrodnosť a kvetinám vôňu? Odkiaľ sa dostane do oblakov tá dažďová voda? Kto uverí, že dom sa môže sám vybudovať, bez staviteľa, len ten môže uveriť, že príroda a svet, ktorý je miliónkrát krajší než najkrajší palác, mohol vzniknúť bez Stvoriteľa. – Len ten môže povedať: niet Boha, kto rozumu nemá! Kto nenachádza Boha vo svete, ten ho nenájde ani v Nebi.

Pohľad na tento stvorený veľký svet a hlas v našej duši žijúceho svedomia zároveň nás učia: Boh je. Ak ste, či už na poli pod holým nebom a vidíte nad svojou hlavou milióny hviezd, ktoré spravuje, vidíte v prachu zeme brodiacu sa nespočetnú chrobač, ktorú chová; alebo lámate svoj chlieb každodenný, tento dar Boží: oslavujte jeho meno a nábožne sa modlite: „Verím v Boha Otca všemohúceho, Stvoriteľa Neba i zeme.“

Boh je, to každý vidí; lež v skutočnosti aký je ten Pán Boh, to už s istotou nik nemôže povedať. „Pane môj, kto by bol ten, kto by Ťa svojím rozumom pochopiť mohol. V nedostupnom svetle bývaš, ktože by bol v stave svojím umom sa k Tebe dostať?!“

Len toľko vieme o Bohu, že je On nie človeku podobná telesná bytnosť, lež viac anjelom podobná duchovná bytnosť. Boh nemá telo. Ak vo svätých knihách predsa čítame o Bohu: „Pánove oči pozerajú po celej zemi“ (2Krn 16,9), ak kráľ Dávid vo svätých svojich žalmoch takto o Ňom spieva: „Otváraš svoju ruku a dobrotivo nasycuješ všetko živé.“ (Ž 145, 16), máme vedieť, že Písmo sv. preto hovorí o očiach, o rukách Pána Boha, aby nám, nášmu chápaniu primerane dalo na vedomie, že Boh všetko vidí, počuje a vie. Očami nám znázorňuje jeho vševědúcnosť, rukami milosrdenstvo a nohami všadeprítomnosť.

Boh teda nie je človeku podobná telesná bytnosť, lež viac anjelom podobná duchovná bytnosť, ako to i Ježiš zrejme vypovedal: „Boh je duch a tí, čo sa mu klaňajú, musia sa mu klaňať v Duchu a pravde.“ (Jn 4,24)

Boh je síce k anjelom podobná duchovná bytnosť, lež nekonečne nad anjelov dokonalejšia. Porovnajme len jedno zrnko prachu s našou zemeguľou. Nesmierny rozdiel je medzi týmito dvoma však áno, lež ešte väčší je rozdiel medzi Bohom a anjelmi. Boh existuje sám od seba od večnosti, anjelov však Boh stvoril. Boh všetko vie; anjeli vedia len toľko, koľko im Boh zjaví. Boh je všadeprítomný; anjeli môžu byť v jednom čase len na jednom mieste. Anjel z tej najnižšej triedy bárs je múdrejší, mocnejší, svätejší, dokonalejší než ten najsvätejší človek, ale Boh v každej dokonalosti nekonečne prevyšuje všetky zbory nebeské. Boh je svätejší než anjeli, vyšší než nebo, jasnejší než slnko, väčší než celý svet. Boh je čo oko ešte nevidelo, ucho nepočulo a čo do srdca ľudského ešte nevniklo.

K dominikánskemu rehoľníckemu otcovi, Jordánovi priviedli istého nešťastného muža, ktorý bol diablom posadnutý. Rehoľnícky otec pustil sa do rozhovoru so zlým duchom. Medzi iným sa ho pýtal, kde by chcel najradšej byť? – V nebi. – Prečo? – Videl by som Boha. – Či si ty Boha už videl? – Raz na niekoľko okamihov som už videl. Keby som ho ešte raz mohol vidieť čo i len takisto krátko, veľmi rád by som pretrpel súženia

pekelné až do súdneho dňa. – Nuž, keď si ty Boha už videl, povedz mi, aký je. – Bláznivá reč, – odpovedal zlý s hnevom, – ako to možno vyrozprávať? Ale aby som ti predsa mohol odpovedať na tvoju zvedavú otázku, predstav si, že všetky kvety, zlato a drahokamy spolu sa zlejú, predstav si, že všetky hviezdy sú tak jasné ako slnce, slnko však prevyšuje jasnosť tohto všetkého, k Bohu prirovnané toto všetko je len tmavá noc. Vyším je On nad nebo, hlbším nad peklo, dlhším nad zem, širším nad more. Teraz si už vieš predstaviť, aký je Boh?

Nábožný rehoľník pred touto nepochopiteľnou veľkosťou Pána Boha na zem padnúc hovoril: Verím v Boha jedného!

Uspokojme sa teda so svojou ľudskou krehkosťou, nijako nie sme vstave dosiahnuť Boha naším slabým ľudským rozumom. Ako ani hviezdy nevidíme cez deň na nebi, lež len za jasnej noci, tak ani Boha nemôžeme vidieť, kým deň života nášho trvá; lež keď nás noc smrti prikryje, vtedy ho uvidíme a v skutočnosti poznáme, ak len oblak hriechov našich i vtedy nám ho nezakryje.

Predsa sme získali niečo, že sme o nepochopiteľnej, nekonečnej velebnosti Božej rozjímali, naučili sme sa klaňať sa nekonečne velebnému Bohu: s hlbokou poníženosťou padáme do prachu zeme, nemôžeme sa dost naďakovať, hneď zasa ide sa nám srdce puknúť od radosti nad nekonečnou láskou Boha, že nás krehkých a slabých ľudí tento nekonečnej velebnosti veľký Boh ku sebe do kráľovstva nebeského pripustiť ráci. Preto s úprimnou oddanosťou, s detskou pevnou dôverou modlime sa každý deň: Verím Boha, Otca všemohúceho, Stvoriteľa Neba i zeme. Amen.

Text kázne vyšiel pôvodne v knihe Katechizmus v kázňach, I. zväzok – O viere, ktorú napísal Jozef Baráczius, dekan-farár v Szendrő, dnešné Maďarsko, do slovenčiny preložil slovenský kňaz Viktor Milan, farár v obci Krivá na Orave a knižne vydal v Ružomberku 1921; pre uverejnenie na stránke Christianitas.sk bola kázeň ešte mierne upravená redakciou.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/o-bytnosti-bozej/>